

UDK:048.83:35.77.5:340.122(047.3)(497.11):368.013:368.029:340.122:368.04

Sarita A. Olević, MA¹

PRIKAZ SAVETOVANJA

TRIDESET DRUGI SUSRET KOPAONIČKE ŠKOLE PRIRODNOG PRAVA – SEKCIJA OSIGURANJE

Trideset drugi susret Kopaoničke škole prirodnog prava organizovan je na Kopaoniku u Hotelu „Grand“ od 13. do 17. decembra 2019. godine, okupivši brojne eminentne domaće i strane stručnjake iz oblasti prava. Opšta tema ovogodišnjeg 32. susreta bila je „**Pravo i snaga umnosti**“, posvećena osnivaču Kopaoničke škole prirodnog prava akademiku prof. dr Slobodanu Peroviću. Organizator je i ove godine sve referate autora grupisao u šest oblasti – šest stubova prema programu i koncepciji heksagona, koji predstavljaju katedre sa nizom srodnih disciplina: 1) Pravo na život; 2) Pravo na slobodu; 3) Pravo na imovinu; 4) Pravo na intelektualnu tvorevinu; 5) Pravo na pravdu; 6) Pravo na pravnu državu. U okviru katedri radile su sekcije, gde su referati dalje grupisani radi usmene prezentacije i diskusije. Prihvaćeni referati odštampani su i objavljeni u časopisu za pravnu teoriju i praksu *Pravni život* br. 9-12/2019 u četiri toma, čiji je izdavač Udruženje pravnika Srbije.

Dana 13. decembra 2019. godine plenarnom sednicom otvoren je 32. Susret Kopaoničke škole prirodnog prava, posvećen nedavno preminulom profesoru Slobodanu Peroviću. Prisustvovalo je oko 600 učesnika. Nakon konstituisanja radnog predsedništva plenarne sednice Kopaoničke škole, njegovi članovi uzeli su učešća u radu i svoja izlaganja posvetili liku i delu osnivača Kopaoničke škole prirodnog prava akademiku prof. dr Slobodanu Peroviću. Čule se su reči najviše naučne počasti, poštovanja i priznanja od strane pravničkog sveta iz zemlje i inostranstva.

Osnivaču Kopaoničke škole prirodnog prava akademiku prof. dr Slobodanu Peroviću dodeljeno je priznanje Ruske Akademije nauka – srebrna medalja „B. И. Вернадского“, dok mu je Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske dodelila Povelju za doprinos njenoj afirmaciji. Medalja i Povelja uručene su predsednici Kopaoničke škole prirodnog prava prof. dr Jeleni S. Perović Vujačić.

Prof. dr Jelena S. Perović Vujačić na svečanoj plenarnoj sednici prisutnima se obratila sa svojim izlaganjem pod nazivom „Universitas iuris naturalis Kopaonici – trideset dve godine postojanja i rada“. Ona je istakla koncepciju kojom se tokom trideset dve godine postojanja rukovodila Kopaonička škola prirodnog prava, kao i naučne rezultate škole, sa akcentom na tome da je Kopaonička škola „rodno mesto Prednacrta građanskog zakonika“. Predsednica Kopaoničke škole učesnicima

¹ Viši savetnik u Funkciji za pravne poslove Kompanije „Dunav osiguranje“ a. d. o., i-mejl: sarita.olevic@dunav.com

je objavila da je izdavačka delatnost škole od decembra 2019. godine bogatija za novi naučni časopis koji će izlaziti dva puta godišnje, pod nazivom Revija Kopaoničke škole prirodnog prava. Časopis će, pored ostalog, sadržati komentare zakona, naučne članke, prikaze knjiga i drugo. Ona je posebno ukazala na važnost okupljanja pravničke javnosti i da učesnici iz inostranstva dolaze iz preko 40 zemalja. Kao važnu činjenicu istakla je to da se „škola od 2005. godine nalazi pod moralnim pokroviteljstvom UNESCO-a“.

Za 32. Susret Kopaoničke škole prirodnog prava organizatoru je prispelo preko 200 radova domaćih i inostranih autora, dok su posle anonimne recenzije prihvaćena i objavljena 172 rada, raspoređena u četiri toma knjiga. Ove godine Kopaonička škola raspisala je konkurs za Nagradu „Slobodan Perović“ za tri najbolja rada mladih učesnika. Pristigao je veći broj radova, a tri najbolja su izdvojena, i mladi autori su proglašeni za dobitnike nagrade „Slobodan Perović“. Porodica Osnivača Kopaoničke škole prirodnog prava obezbedila je sredstva za novčani deo nagrade na ovogodišnjem konkursu. Mladi autori predstavili su se auditorijumu i primili ustanovljene nagrade. Prva nagrada pripala je Kristini Balnožan, druga Davidu Vučiniću, dok je treću nagradu dobila Andrea Nikolić.

Na 32. Susretu Kopaoničke škole svoj doprinos kao učesnici dali su pravnici s raznih univerziteta, iz sudova, javnih službi, privrednih preduzeća, bankarskih i osiguravajućih organizacija, kao i drugih institucija.

Pravo osiguranja na ovogodišnjim susretima predstavljeno je u sastavu III katedre, u okviru tematske celine Pravo na imovinu. Autori su u četiri referata učesnicima približili značaj osiguranja.

1. Dr Mirjana Glantić, istraživač saradnik Instituta za uporedno pravo, u svom referatu „Ograničenja izbora načela ugovornog prava reosiguranja kao merodavnog prava“ istakla je da ugovor o reosiguranju u srpskom pravnom sistemu predstavlja nedovoljno regulisanu oblast, a da sam značaj ove vrste ugovora za tržište osiguranja zahteva dublji pristup. U radu je navedeno da Solventnost II pokreće potrebu za regulisanjem ugovora o reosiguranju. Ti ugovori podrazumevaju element inostranosti budući da reosiguravači iz razvijenih zemalja preuzimaju višak rizika od osiguravača iz manje razvijenih zemalja. U radu se ukazuje na osnovne karakteristike Pricl-a. Rad na izradi načela ugovornog prava reosiguranja započeo je 2016. godine i tokom izrade pitanje forme pojavilo se kao najvažnije. U radu se dalje razmatra primena Pricl-a na ugovore o reosiguranju koji sadrže arbitražnu klauzulu gde postoji veća šansa za izbor Pricl-a kao merodavnog prava. Kada kao merodavno pravo ugovorne strane izaberu Pricl, to je po efektu jednako izboru nacionalnog prava. Odredba Pricl-a se inkorporira u tekst ugovora koji ne sadrže arbitražnu klauzulu. Autorka je stala da je primena Pricl-a moguća i kada ugovorne strane nisu izabrale nijedno pravo kao merodavno. Sadržina Pricl-a može predstavljati novo definisanje ugovornog prava, jer ta rešenja, kada su izabrana, mogu služiti kao merodavno pravo, a mogu poslužiti i za reviziju domaćeg prava.

2. Mr Slobodan Ilijić, član Predsedništva Udruženja pravnika Srbije, u referatu „Savremeni oblici obaveznog osiguranja u Srbiji“ razmatra oblike

obaveznog osiguranja u skladu s važećim zakonskim i podzakonskim aktima, kao i uslovima osiguranja u Srbiji. Prvi deo rada govori o oblicima obaveznog osiguranja prema Zakonu o stečaju, gde autor navodi da su prvi i drugi oblik obaveznog osiguranja predviđeni kao oblici kratkoročnog obaveznog osiguranja od profesionalne odgovornosti stečajnog upravnika. Neke od razlika su da se prvi oblik obaveznog osiguranja smatra osnovnim oblikom obaveznog osiguranja, dok se drugi smatra dopunskim oblikom. Sledeća razlika odnosi se na visinu sume osiguranja koja je kod prvog oblika zakonska kategorija, a kod drugog oblika ugovorna kategorija. Stečajni upravnik je organ stečajnog postupka u kome ima sedam različitih dužnosti iz kojih proizlazi da je stečajni upravnik ograničen pri vršenju dužnosti zastupanja u stečajnom postupku, u skladu sa zakonom. U drugom delu rada autor se usredsređuje na oblik obaveznog osiguranja prema Zakonu o proceniteljima vrednosti nepokretnosti, koji je iznedrio novu profesiju – procenitelja vrednosti nepokretnosti. Zakonodavac je predvideo različite brojne i restriktivne uslove za licenciranje procenitelja. Jedno od zakonom ustanovljenih pravila jeste da se licenca procenitelju izdaje na najmanje tri godine. Autor ističe da predmet rada čine zakonske odredbe o obliku dugoročnog obaveznog osiguranja. Osiguranje zaključeno na godinu dana ili kraće smatra se kratkoročnim, dok se osiguranje zaključeno na period preko godinu dana smatra dugoročnim. Autor ističe da se dugoročno obavezno osiguranje u praksi osiguranja najbolje sagledava kroz prizmu opštih uslova osiguranja osiguravača. Odredbe Zakona o proceniteljima vrednosti i opštih uslova omogućavaju osiguravajuće pokriće za procenitelja vrednosti nepokretnosti.

Učešće u radu na 32. Susretu Kopaoničke škole prirodnog prava uzeli su i svoj doprinos kao autori dali i zaposleni Kompanije „Dunav osiguranje“ a. d. o.

3. Sarita Olević, MA, viši savetnik u Funkciji za pravne poslove u Kompaniji „Dunav osiguranje“ a. d. o, u svom referatu pod naslovom „Pravno-organizacioni aspekti poveravanja poslova trećim licima u osiguranju“ ističe da je tržište osiguranja u Srbiji, pored zakonskih i podzakonskih akata, pravno i organizaciono uređeno i propisima donetim od strane NBS koji se odnose na delatnost osiguranja. U radu se analiziraju odredbe aktuelnih propisa kojima se određuje delatnost osiguranja u Srbiji, kao i drugih podzakonskih akata koji uvode i uređuju poveravanje poslova trećim licima. Dalje se analizira stepen ostvarenog procesa usklađivanja s propisima i pravom EU u smislu harmonizacije tržišta osiguranja i usklađivanja poveravanja poslova trećim licima, s obzirom na to da je tokom primene određenih odredaba Solventnosti II u naš regulatorni okvir došlo do približavanja sektoru osiguranja Evropske unije. Navodi da se potpuna primena Solventnosti II u našem zakonodavstvu, zbog svoje kompleksnosti, očekuje 2021. godine, budući da su sve promene složene i da zahtevaju sredstva koja društva za osiguranje moraju obezbediti, te predstavljaju velik izazov u postupku usklađivanja u sektoru osiguranja. Stupanjem na snagu Direktive o solventnosti II, čiji je osnovni cilj obezbeđenje zaštite korisnika osiguranja, kao i veća stabilnost tržišta osiguranja, uslovi kojima se poveravanje poslova definiše dobijaju na značaju, te je sam postupak poveravanja poslova u društvima za osiguranje i reosiguranje postao kompleksniji.

4. Miljan Sekulović, viši pravni zastupnik u Funkciji za pravne poslove u Kompaniji „Dunav osiguranje“ a. d. o, u referatu pod naslovom „Osiguranje imovine sa osvrtom na sporna pitanja u sudskoj praksi“, tumači odredbe Zakona o obligacionim odnosima kojima se uređuje ova oblast. On navodi da je osiguranje specifična oblast s obzirom na to da je imovina osigurana od različitih rizika, i kada dođe do nastupanja osiguranog slučaja to jest štete, uzroci su različiti i njihovo ispitivanje zahteva posebnu stručnost. Da bi se utvrdio uzrok štete i postojanje eventualnih propusta na strani osiguranika, potrebno je da se u analiziranje uključe lica različitih struka. Postupci naknade štete po polisama iz osiguranja imovine ne vode se često pred sudom, te nema dovoljno sudske prakse, što dovodi do toga da sudovi prilikom donošenja presude imaju poteškoće sa primenom uslova osiguranja.

U okviru Treće katedre, sekcija Opšta pitanja – kodifikacija, objavljen je rad Ljiljane Kovačević Matić, višeg savetnika u Kompaniji „Dunav osiguranje“ a. d. o, pod naslovom „Kritički osvrt na pojedina rešenja Zakona o stanovanju i održavanju zgrada“.

Na ovogodišnjem 32. Susretu Kopaoničke škole prirodnog prava za sekciju Osiguranje i iznete referate učesnici su pokazali veliko zanimanje. Činjenica je da pravo osiguranja postaje zanimljiva tema i da je Kopaonička škola eminentan skup pravnika u okruženju i mesto gde će pravo osiguranja u budućnosti biti adekvatno zastupljeno.

Prema opštoj oceni učesnika, autora i urednika, ovogodišnji susret Kopaoničke škole ispunio je očekivanja.